

Bruxelles, 28.10.2019.
COM(2019) 548 final

**IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM
GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

o provedbi, rezultatima i općoj ocjeni Europske godine kulturne baštine 2018.

1. UVOD

1.1. Kontekst: kulturna baština Europe kao resurs za Europu

Europska unija proglasila je 2018. Europskom godinom kulturne baštine.

Kulturna baština Europe „čin[i] zajednički izvor sjećanja, razumijevanja, identiteta, dijaloga, kohezije i kreativnosti za Europu¹”. Ona „obuhvaća širok spektar ,resursa naslijeđenih iz prošlosti, u svim oblicima i aspektima – materijalnim, nematerijalnim i digitalnim (stvorenim u digitalnom obliku i digitaliziranim) – uključujući spomenike, nalazišta, krajolike, vještine, prakse, znanje i iskazivanje ljudske kreativnosti, kao i kolekcije koje čuvaju i kojima upravljaju javna i privatna tijela poput muzeja, knjižnica i arhiva’ [...] i filmsku baštinu”².

Europska unija kao regija čini više od jedne trećine UNESCO-ova popisa svjetske baštine³ i četvrtinu UNESCO-ova reprezentativnog popisa nematerijalne kulturne baštine čovječanstva⁴. Dosad je 38 lokaliteta dobilo oznaku europske baštine⁵ za ulogu koju su imali u europskoj povijesti. Postoje 33 lokaliteta s oznakom kulturnih ruta Vijeća Europe⁶. Europeana, europska digitalna platforma za kulturnu baštinu, pruža pristup do 54 milijuna predmeta iz 3 700 europskih kulturnih ustanova. Kad je riječ o prirodnoj baštini – punopravnom dijelu kulturne baštine – 27 000 zaštićenih lokaliteta mreže Natura 2000 prekriva 18 % kopnenog i gotovo 6 % morskog područja EU-a.

Kulturna baština ujedno je i resurs za Europu. Više od 300 000 osoba zaposleno je u sektoru kulturne baštine u EU-u, a 7,8 milijuna radnih mjesta u EU-u neizravno je povezano s baštinom (npr. usmeno prevođenje i sigurnost).

U ovom se Izvješću pruža pregled provedbe i rezultata Europske godine kulturne baštine 2018., u skladu s člankom 10. Odluke (EU) 2017/864 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017.⁷

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32017D0864>

² *Ibid.*

³ <http://whc.unesco.org/en/list/?&delisted=1>

⁴ <https://ich.unesco.org/en/lists>

⁵ https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/heritage-label_en

⁶ Vijeće Europe, 2017.

⁷ Vidjeti prethodnu bilješku 1.

1.2. Ciljevi Europske godine kulturne baštine 2018.

Odlukom (EU) 2017/864 Europskog parlamenta i Vijeća o Europskoj godini kulturne baštine (2018.)⁸ utvrđeni su opći i specifični ciljevi.

Općenita svrha Europske godine bila je potaknuti razmjenu i vrednovanje bogate i raznolike kulturne baštine Europe radi boljeg upoznavanja javnosti s našom zajedničkom povijesti i vrijednostima te jačanja osjećaja pripadanja zajedničkom europskom prostoru.

Opći ciljevi Godine bili su poticanje i potpora nastojanjima Unije, država članica te regionalnih i lokalnih tijela, u suradnji sa sektorom kulturne baštine i civilnim društvom u širem smislu, u zaštiti, očuvanju, ponovnoj uporabi, unapređenju, vrednovanju i promicanju kulturne baštine Europe, među ostalim:

- doprinos promicanju uloge kulturne baštine Europe kao ključne komponente kulturne raznolikosti i međukulturnog dijaloga (...),
- jačanje doprinosa europske kulturne baštine društvu i gospodarstvu putem njezina izravnog i neizravnog gospodarskog potencijala (...),
- doprinos promicanju kulturne baštine kao važnog elementa odnosa između Unije i trećih zemalja⁹ (...).

1.3. Istraživanje Eurobarometra o kulturnoj baštini

U svrhu pripreme Europske godine krajem 2017. provedeno je posebno izdanje istraživanja Eurobarometra¹⁰. Bilo je usmjereno na ocjenu stavova i mišljenja građana Europe o kulturnoj baštini.

Istraživanje je pokazalo da građani Europe smatraju sljedeće:

- kulturna baština važna im je na osobnoj razini (84 %), kao i na razini njihove zajednice (84 %), regije (87 %), zemlje (91 %) i cijelog EU-a (80 %),
- javna tijela trebala bi dodijeliti više resursa za kulturnu baštinu (74 %) te bi ta javna tijela, uključujući EU, trebala bi činiti sve što mogu za zaštitu kulturne baštine,
 - ponose se kulturnom baštinom (82 %) te se slažu da ona može pridonijeti unaprjeđenju kvalitete života (71 %) i osjećaju pripadanja Europi (70 %).

2. PROVEDBA EUROPSKE GODINE KULTURNE BAŠTINE 2018.

Pri provedbi Europske godine kulturne baštine 2018. primijenjen je decentralizirani pristup.

2.1. Upravljanje Europskom godinom kulturne baštine 2018.

Na nacionalnoj razini Europsku godinu koordinirali su „nacionalni koordinatori”, koji su predstavljali zemlje sudionice – svih 28 država članica te devet pridruženih zemalja (Albanija, Bosna i Hercegovina, Republika Sjeverna Makedonija, Island, Crna Gora, Norveška, Švicarska, Gruzija i Srbija).

Na europskoj razini u provedbi Europske godine zajedno su sudjelovali Europska komisija (do 15 glavnih uprava), Europski parlament, Vijeće EU-a, Odbor regija te Europski

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32017D0864>

⁹ Odluka (EU) 2017/864

¹⁰ https://europa.eu/cultural-heritage/toolkits/special-eurobarometer-europeans-and-cultural-heritage_hr

gospodarski i socijalni odbor. Komisija je osigurala koordinaciju Europske godine na razini Unije.

Imala je pomoć skupine od 38 organizacija civilnog društva („odbor dionika”) koje su odabrane u okviru otvorenog i transparentnog postupka nakon otvorenog poziva na sudjelovanje. Sudjelovali su i UNESCO i Vijeće Europe.

U razdoblju 2017.–2018. Komisija je sazvala šest sastanaka s odborom dionika i nacionalnim koordinatorima kako bi koordinirala upravljanje Europske godine; predstavnici Europskog parlamenta na tim su sastancima sudjelovali u svojstvu promatrača.

2.2. Sredstva

Za Europsku godinu kulturne baštine 2018. dodijeljen je proračun od 8 milijuna eura, u skladu s prethodno navedenom Odlukom (EU) 2017/864 za razdoblje 2017.–2018. Veći je dio proračuna omogućio financiranje posebnog poziva na podnošenje prijedloga za projekte suradnje u okviru programa Kreativna Europa (4,8 milijuna eura). Osim toga, Komisija je tim proračunom podržala projekte na europskoj razini, kao što su rad s Međunarodnim vijećem za spomenike i spomeničke cjeline (ICOMOS) na standardima kvalitete EU-a za intervencije povezane s kulturnom baštinom¹¹, projekt WeAre#EuropeForCulture¹², projekt Faro Way u suradnji s Vijećem Europe¹³ te zajednički projekt EU-a i UNESCO-a za osnaživanje mladih u pogledu baštine¹⁴, komunikacijska kampanja i istraživanje Eurobarometra¹⁵ (sve zajedno 2,8 milijuna eura). Preostali je proračun iskorišten za različite aktivnosti pružanja podrške i koordinacije.

3. GLAVNE AKTIVNOSTI

3.1. Komunikacijska kampanja

Komunikacijska kampanja organizirana je na razini EU-a. Glavne su ciljne skupine bili školarci (u dobi od 10 do 15 godina) i mladi (u dobi od 15 do 25 godina).

Komunikacijski materijali stavljeni na raspolaganje svim državama članicama EU-a na njihovim jezicima uključivali su vizualni identitet i logotip posebno osmišljen za Europsku godinu, na sva 24 jezika EU-a, kao i slogan – Naša baština: gdje prošlost susreće budućnost”, internetske stranice¹⁶, tiskane i audiovizualne komunikacijske materijale na svim jezicima EU-a, te nastavni materijal za učitelje i nastavnike¹⁷. Osim toga, svaka dva mjeseca izdavao se bilten, koji je primilo više od 8 000 čitatelja (najveći broj pretplatnika bio je iz Španjolske, Italije, Belgije, Grčke i Francuske).

Kampanja na društvenim medijima doprla je do oko 18 milijuna ljudi, uglavnom mladih (u dobi od 18 do 24 godine te od 25 do 34 godine, pri čemu je svaka od tih dobni skupina činila udio od oko 31–35 %). Oznaka #EuropeForCulture pojavila se 2018. na platformama društvenih medija 146 000 puta.

¹¹ <http://openarchive.icomos.org/2083/>

¹² <https://www.photoconsortium.net/we-are-europeforculture/>

¹³ <https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/the-faro-way>

¹⁴ <https://en.unesco.org/news/new-network-young-cultural-heritage-professionals-emerges-unescoeu-project>

¹⁵ http://data.europa.eu/euodp/hr/data/dataset/S2150_88_1_466_ENG

¹⁶ https://europa.eu/cultural-heritage/european-year-cultural-heritage_hr.html

¹⁷ https://europa.eu/learning-corner/home_hr

Europskoj godini kulturne baštine velika je pozornost posvećena i u tradicionalnim tiskanim medijima (26 544 medijska članka, koje je na internetu pročitao ukupno 5,3 milijuna ljudi). ARTE je objavio popis video zapisa za Europsku godinu kulturne baštine 2018. na pet jezika.

3.2. Događanja i inicijative na razini država članica i EU-a

Organizirano je ukupno 23 000 događanja 2018., s više od 12,8 milijuna sudionika (11,7 milijuna u događanjima koja su organizirali države članice i dionici te 1,1 milijun u događanjima koja su organizirale institucije EU-a)¹⁸. Oznaku Europske godine kulturne baštine 2018. nosilo je 13 000 događanja (njih 2 300 samo u Irskoj).

Osim toga, treće zemlje koje su sudjelovale u Godini provele su više od 620 inicijativa i događanja koji su privukli više od 600 000 sudionika.

38 članova odbora dionika, uključujući UNESCO i Vijeće Europe, proveli su 475 događanja i inicijativa u koje je bilo uključeno gotovo 400 000 sudionika. Jedna je od glavnih inicijativa bio europski sastanak na vrhu o kulturnoj baštini pod nazivom „Razmjena baštine – razmjena vrijednosti”, koji je održan u Berlinu u lipnju 2018. Iz njega je potekao berlinski poziv na djelovanje „Kulturna baština za budućnost Europe”, koji je potpisalo više od 2 200 građana i organizacija¹⁹.

Europski parlament organizirao je posebnu konferenciju na visokoj razini i međuparlamentarni sastanak odbora o europskoj kulturnoj baštini. Europski gospodarski i socijalni odbor i Europski odbor regija isto su tako organizirali nekoliko posebnih događanja i komunikacijskih aktivnosti.

3.3. Projekti koje je financirao EU i deset europskih inicijativa

Komisija je objavila poseban poziv na podnošenje prijedloga u okviru programa Kreativna Europa. Rezultat tog poziva bio je odabir 29 transnacionalnih projekata suradnje među 77 prijavljenih, u ukupnom iznosu od 4,8 milijuna eura²⁰.

Redoviti poziv za projekte suradnje u okviru programa Kreativna Europa za 2018. bio je otvoren i za pitanje kulturne baštine. Stoga je 2018. sveukupno dodijeljeno 10,3 milijuna eura za 35 projekata povezanih s kulturnom baštinom u okviru programa Kreativna Europa, u odnosu na 2016., kad je dodijeljeno 4,9 milijuna eura za 16 projekata.

Osim toga, djelovanja povezana s kulturnom baštinom primila su znatna financijska sredstva iz nekoliko programa EU-a, kako je predviđeno u članku 8. Odluke (EU) 2017/864. Europska godina bila je horizontalni prioritet programa Erasmus+ za 2018. te su u okviru tog programa dodijeljena gotovo 92 milijuna eura za 965 projekata suradnje i mobilnosti povezanih s kulturnom baštinom.

Procijenjeni iznos od 6 milijardi eura izvorno je stavljen na raspolaganje za kulturnu baštinu u razdoblju 2014.–2020. u okviru kohezijskih fondova. Ažurirani podaci o ulaganjima EFRR-a u djelovanja povezana s kulturnom baštinom dostupni su na platformi s podacima o koheziji²¹. U okviru programa Obzor 2020. za projekte istraživanja kulturne baštine

¹⁸ Procjene se temelje na tromjesečnim izvješćima o praćenju, uključujući podatke nacionalnih koordinatora u državama članicama EU-a, organizacija članica odbora dionika Europske godine kulturne baštine te informacije dobivene od institucija EU-a.

¹⁹ <http://www.europanostra.org/wp-content/uploads/2018/06/Berlin-Call-Action-Cultural-Heritage-Future-Europe.pdf>

²⁰ Poziv je bio usmjeren na dvije teme: jačanje osjećaja pripadanja zajedničkom europskom prostoru (12 projekata – 41 % ukupnih financijskih sredstava) i promicanje kulturne baštine kao izvora nadahnuća za suvremeno umjetničko stvaralaštvo (17 projekata – 59 % ukupnih financijskih sredstava).

²¹ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/9gyi-w56p>

predviđeno je do 100 milijuna eura tijekom 2018. i 2019.. Financijska sredstva EU-a namijenjena okolišu u okviru programa LIFE s naglaskom na područja mreže Natura 2000 isto su tako imala važnu ulogu tijekom Europske godine, kao i programi u području kulturnog turizma^{22 23} i građanstva putem programa Europa za građane.

U okviru zajedničke poljoprivredne politike putem njezina Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) podržane su i brojne inicijative povezane s ruralnom kulturnom baštinom.

Konačno, Komisija je 2018. nastavila je pružati političku i financijsku potporu paneuropskoj internetskoj kulturnoj platformi (Europeana).

Kao dopunu tom financiranju, Komisija je pokrenula i dugoročne projekte i inicijative politike usmjerene na deset tema („deset europskih inicijativa”). Provedene su u suradnji s Vijećem Europe, UNESCO-om te drugim partnerima i organizacijama dionika.

3.4. Transnacionalne inicijative

Tijekom Europske godine kulturne baštine 2018. razvijene su brojne prekogranične europske inicijative koje su pokrenuli dionici i nacionalni koordinatori.

To su, na primjer, #Ode2JoyChallenge²⁴, u organizaciji Europe Nostre (25 zemalja); „Work It Out²⁵”, u okviru Europskih ruta industrijske baštine, kad je 3 000 mladih istodobno plesalo u deset europskih zemalja – i „The Torch Initiative²⁶”, u koordinaciji organizacije Future of Religious Heritage, u kojoj su se prikupljala sjećanja i priče osoba povezane s vjerskom baštinom.

Konačno, dva su primjera inicijativa pod vodstvom država članica koje su se proširile Europom „Rendez-vous aux Jardins”²⁷ francuskog Ministarstva kulture (16 zemalja) i „Ringing the Bells”²⁸ njemačkog Odbora za kulturnu baštinu (800 zvana u 25 zemalja istodobno je zazvonilo na Međunarodni dan mira 21. rujna 2018.).

3.5. Globalni doseg Europske godine 2018.

Europska godina imala je globalan doseg. U Godini su sudjelovale i zemlje zapadnog Balkana (Albanija, Bosna i Hercegovina, Republika Sjeverna Makedonija, Crna Gora i Srbija) te Gruzija, Island, Norveška i Švicarska.

Europska godina podržala je i izgradnju kapaciteta sektora baštine u cijelom svijetu²⁹.

Delegacije EU-a u cijelom svijetu različitim su aktivnostima pridonijele osvješćivanju o međunarodnim dimenzijama Godine.

²² Program za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća https://ec.europa.eu/growth/smes/cosme_hr

²³ 02 02 77 21 Pripremno djelovanje – Transnacionalni europski kulturnoturistički proizvod

²⁴ <https://www.europeanostre.org/ode-joy-challenge/>

²⁵ <https://www.erih.net/projects/erih-dance-event-work-it-out/>

²⁶ <https://www.frh-europe.org/projects/frh-torch/more-information/>

²⁷ <https://rendezvousauxjardins.culture.gouv.fr/>

²⁸ <https://sharingheritage.de/en/projects/friede-sei-ih-erst-gelaeute-ringing-the-bells/>

²⁹ – Projekti: potpora stvaranju održive mreže subjekata u sektoru baštine putem „rute kulturne baštine zapadnog Balkana”

izgradnja kapaciteta za borbu protiv nezakonite trgovine kulturnom baštinom te pljačke i uništavanja kulturne baštine u Iraku, Libiji, Siriji i Jemenu u okviru zajedničkog projekta s UNESCO-om,

i ostvarivanje ključnih ciljeva razvoja u Iranu, Afganistanu i središnjoj Aziji putem koridora baštine Puta svile (financijska potpora u iznosu od 3,4 milijuna eura)

<https://en.unesco.org/silkroad/about-silk-road>

4. REZULTATI POLITIKE NA RAZINI EU-a

Uz niz događanja održanih u Europi i izvan nje, Europska godina dovela je do brojnih konkretnih ostvarenja i rezultata politike.

4.1. Angažman u očuvanju kulturne baštine

U okviru Europske godine pokrenut je niz inicijativa kako bi se mlađe i starije generacije, stručnjaci i lokalne zajednice potaknuli da se bave kulturnom baštinom i njezinom europskom dimenzijom. Neka su od ostvarenja sljedeća:

- 30 milijuna ljudi sudjelovalo je u 60 000 događanja u okviru posebnog izdanja Dana europske baštine posvećenog Europskoj godini³⁰,
- na platformi Europeana pokrenute su brojne aktivnosti informiranja za podršku digitalnoj dostupnosti resursa baštine,
- posebna nagrada u okviru Nagrada Europske komisije za pristupačnost grada 2019.³¹, koja je dodijeljena gradovima Vilborg (Danska) i Monteverde (Italija) za poboljšanje pristupačnosti za osobe s invaliditetom,
- Zajednički istraživački centar Europske komisije razvio je nove alate za poticanje angažmana građana u očuvanju kulturne baštine: internetska platforma „Story Maps”³² (interaktivne i lako dostupne informacije o inicijativama EU-a u pogledu kulturne baštine) i internetska aplikacija „Cultural Gems”³³ (za razmjenu i širenje znanja o kulturnim lokalitetima u europskim gradovima),
- „Kulturna baština” bila je 2018. glavna tema eTwinning projekta zajednice učitelja i škola u Europi. Knjiga u okviru projekta eTwinning „Europska kulturna baština u eTwinningu”³⁴ predstavila je primjere projekata i aktivnosti, na završnoj konferenciji okupilo se 600 sudionika,
- nastavni materijali i igra na internetu na svim jezicima EU-a olakšali su nastavnicima bilo kojeg predmeta ili discipline približavanje kulturne baštine učenicima³⁵,
- 15 000 mladih Europljana otkrilo je kulturnu baštinu Europe putem pilot-inicijative DiscoverEU,
- mladi su volontirali u projektima povezanima s baštinom kao dio Europskih snaga solidarnosti.

4.2. Održivost kulturne baštine

Europska komisija i partnerske organizacije provele su niz djelovanja tijekom 2018. usmjerenih na ugrađivanje kulturne baštine u politike okoliša, arhitekture i planiranja.. Neka su od ostvarenja sljedeća:

- Deklaracija iz Leeuwardena³⁶ o prilagodljivoj prenamjeni građevinske baštine,
- katalog najbolje prakse u pogledu upotrebe ulaganja iz Europskog fonda za regionalni razvoj, uključujući programe Interreg, radi bolje zaštite, ponovne upotrebe, unaprjeđenja i promicanja kulturne baštine³⁷,

³⁰ Zbirka sa 101 idejom za sudjelovanje u Danima europske baštine 2018 –

https://europa.eu/cultural-heritage/toolkits/101-event-ideas-european-heritage-days_hr

³¹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=hr&pubId=8208&furtherPubs=yes>

³² <http://eu-commission.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=e3e538d4e4b743c8a6bc7a363fbc2310>

³³ <https://culturalgems.jrc.ec.europa.eu>

³⁴ https://www.etwinning.net/eun-files/eTwinning%20book_HR.pdf

³⁵ https://europa.eu/learning-corner/sites/teachers2/files/files/eych-2018-toolkit-teachers_hr.pdf

³⁶ https://europa.eu/cultural-heritage/news/declaration-adaptive-reuse-built-heritage-adopted_hr

³⁷ E-knjiga „Connecting Cultures, Connected Citizens” –

<http://www.interact-eu.net/library/e-book-connecting-cultures-connected-citizens/pageflip>

- Izvješće³⁸ o povezanosti između baštine i mreže³⁹ Natura 2000⁴⁰,
- preporuke o politikama⁴¹ za održivi kulturni turizam uz novu definiciju održivog kulturnog turizma,
- 18 europskih destinacija izvrsnosti⁴² primilo je nagradu EDEN za razvoj posebne turističke ponude koja se temelji na njihovoj lokalnoj materijalnoj kulturnoj baštini⁴³,
- projekt „World Heritage Journeys in the EU” u suradnji s UNESCO-om, koji povezuje 34 čuvene i manje poznate znamenitosti s UNESCO-ova popisa svjetske baštine u 19 zemalja⁴⁴,
- u okviru šest transnacionalnih projekata s 46 korisnika promicali su se transnacionalni turistički proizvodi povezani s europskom kulturnom baštinom s pomoću tehnologija povezanih s kulturnim i kreativnim sektorima⁴⁵,
- Deklaracija iz Barcelone⁴⁶ usmjerena na poboljšanje održivosti i konkurentnosti društvenih i kulturnih učinaka turizma u Europi.

4.3. Zaštita kulturne baštine

Europska godina kulturne baštine 2018. bila je veliki pokretač za poboljšanje načina na koji je kulturna baština zaštićena na europskoj razini. Neka su od ostvarenja sljedeća:

- „Europska načela za kvalitetu u pogledu intervencija koje financira EU s mogućim utjecajem na kulturnu baštinu”, u suradnji s ICOMOS-om⁴⁷,
- Studija o zaštiti kulturne baštine od prirodnih katastrofa i katastrofa uzrokovanih ljudskim djelovanjem – prvo mapiranje strategija i alata na razini EU-a kao doprinos provedbi Okvira iz Sendaija za smanjenje rizika od katastrofa i otvaranju puta za poboljšanje suradnje među državama članicama⁴⁸,
- istraživanje i izgradnja kapaciteta projekata za poboljšanje shvaćanja rizika od katastrofa za kulturnu baštinu⁴⁹ i jačanje preventivnih mjera,
- Studija o nezakonitoj trgovini kulturnim dobrima i upotrebi dostupne tehnologije za njezino suzbijanje, kojom se pridonosi boljem razumijevanju te kriminalne aktivnosti i načina na koji se ona može zaustaviti⁵⁰,
- priručnik izrađen u suradnji s UNESCO-om namijenjen europskim pravosudnim dužnosnicima i policijskim službenicima za borbu protiv nezakonite trgovine kulturnim dobrima⁵¹,

³⁸ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/links_natural_cultural_heritage_en.htm

³⁹ http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/case_study_natura2000_cultural_heritage.pdf

⁴⁰ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm

⁴¹ Preporuke radne skupine za održivi kulturni turizam u okviru otvorene metode koordinacije. Vidjeti

https://europa.eu/cultural-heritage/toolkits/sustainable-cultural-tourism-recommendations_hr

⁴² https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/eden/about/themes_hr#y2017

⁴³ https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/eden/about/themes_hr#y2017

⁴⁴ <https://visitworldheritage.com/en/eu/>

⁴⁵ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/29223?locale=hr>

⁴⁶ Na inicijativu mreže NECSTouR u suradnji s Europskom putničkom komisijom, savezom Europa Nostra i Europskom mrežom za kulturni turizam, uz potporu Europskog saveza za kulturnu baštinu 3.3.

Vidjeti: <http://necstour.eu/news/barcelona-declaration-“better-places-live-better-places-visit”-necstour’s-legacy-2018-european>

⁴⁷ <http://openarchive.icomos.org/2083/>

⁴⁸ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8fe9ea60-4cea-11e8-be1d-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-71040971>

⁴⁹ U skladu s Okvirom iz Sendaija za smanjenje rizika od katastrofa, ciljem C (procijeniti izravne gospodarske gubitke), https://www.unisdr.org/files/43291_sendiaframeworkfordrren.pdf

⁵⁰ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d79a105a-a6aa-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>

⁵¹ <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000266098>

- procjena mogućnosti promicanja upotrebe programa EU-a za promatranje i praćenje Zemlje, Copernicus, za očuvanje i praćenje kulturne baštine te upravljanje njome⁵²,
- mobilizacija sektora kulturne baštine i očuvanja baštine za djelovanje u području klime u potporu Pariškom sporazumu u okviru događaja „Climate Heritage Mobilisation”. On je organiziran za potrebe globalnog sastanka na vrhu posvećenog klimi 2018. u suradnji s ICOMOS-om⁵³.

4.4. Inovacije

Europska godina 2018. označila je početak opsežnog rada na poticanju pronalaska inovativnih i naprednih rješenja za izazove sektora kulturne baštine. Neka su od ostvarenja sljedeća:

- publikacija *Policy Review: Innovation in Cultural Heritage Research*⁵⁴ (Pregled politike: inovacije u istraživanju kulturne baštine), Paket rezultata CORDIS-a pod naslovom „*Heritage at Risk: EU research and innovation for a more resilient cultural heritage*”⁵⁵ (Baština izložena riziku: istraživanje i inovacije EU-a za otporniju kulturnu baštinu) i publikacija *Innovative Solutions for Cultural Heritage*⁵⁶ (Inovativna rješenja za kulturnu baštinu),
- *Fostering cooperation in the European Union on skills, training and knowledge transfer in cultural heritage professions* (Poticanje suradnje u Europskoj uniji u pogledu vještina, osposobljavanja i prijenosa znanja u zanimanjima povezanim s kulturnom baštinom) – priručnik o dobroj praksi namijenjen kulturnim i obrazovnim ustanovama⁵⁷,
- izrada novog izdanja „Pregleda kulturnih i kreativnih gradova”⁵⁸, referentnog alata za praćenje uspješnosti „kulturnih i kreativnih gradova” u Europi,
- „STEPS”⁵⁹, zajednički pilot-projekt EU-a i Vijeća Europe usmjeren na ispitivanje održivih modela za participativno upravljanje,
- zajednički projekt EU-a i Vijeća Europe, „The Faro Way”: poboljšano sudjelovanje u očuvanju kulturne baštine⁶⁰,
- izvješće stručne skupine EU-a za participativno upravljanje kulturnom baštinom⁶¹.

5. DALJNJE AKTIVNOSTI – EUROPSKI OKVIR ZA DJELOVANJE U PODRUČJU KULTURNE BAŠTINE

Kako bi se osigurao dugoročni učinak politike Europske godine, Europska komisija objavila je 5. prosinca 2018. Europski okvir za djelovanje u području kulturne baštine⁶²

⁵² https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/220f385f-76bd-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-en?WT.mc_id=Selectedpublications&WT.ria_c=677&WT.ria_f=3988&WT.ria_ev=search

⁵³ <https://www.globalclimateactions Summit.org/events/cultural-heritage-network-2/>

⁵⁴ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1dd62bd1-2216-11e8-ac73-01aa75ed71a1>

⁵⁵ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1dcbe60b-79ba-11e8-ac6a-01aa75ed71a1/>

⁵⁶ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2a7477b0-e988-11e8-b690-01aa75ed71a1/language-en>

⁵⁷ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e38e8bb3-867b-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-98656174>

⁵⁸ <https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/cultural-creative-cities-monitor/>

⁵⁹ <https://www.coe.int/en/web/interculturalcities/cultural-heritage-and-diversity>

⁶⁰ <https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/-/new-joint-project-the-faro-way-enhanced-participation-in-cultural-heritage->

⁶¹ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b8837a15-437c-11e8-a9f4-01aa75ed71a1/language-en>

⁶² <https://ec.europa.eu/culture/sites/culture/files/library/documents/staff-working-document-european-agenda-culture-2018.pdf>

(SWD(2018) 491) u kojem se utvrđuje zajednički smjer aktivnosti povezanih s baštinom na razini EU-a, a prije svega u politikama i programima EU-a.

Okvir za djelovanje temelji se na četiri načela, pet stupova i 65 mjera.

Četiri načela Europskog okvira za djelovanje u području kulturne baštine jesu pristup usmjeren na ljude, njezino uključivanje u sve politike EU-a, oblikovanje politika na temelju dokaza i suradnja više dionika.

Pet područja djelovanja jesu:

- kulturna baština za uključivu Europu: sudjelovanje i pristup za sve,
- kulturna baština za održivu Europu: pametna rješenja za ujedinjenu i održivu budućnost,
- kulturna baština za snažnu Europu: očuvanje ugrožene baštine,
- kulturna baština za inovativnu Europu: znanje i istraživanje,
- kulturna baština za snažnija globalna partnerstva: jačanje međunarodne suradnje.

Okvirom se uspostavlja i nova Komisijina stručna skupina više dionika za kulturnu baštinu⁶³, koja će djelovati kao platforma za savjetovanje i razmjenu najbolje prakse za održive i participativne politike u pogledu kulturne baštine u Europi.

6. OPĆA OCJENA

Europskom godinom uspješno je ojačana europska dimenzija kulturne baštine.

U deklaraciji donesenoj u Bukureštu 16. travnja 2019., ministri kulture iz EU-a prepoznali su⁶⁴ da „uspjeh Europske godine kulturne baštine 2018. temeljio se na prikladnom okviru upravljanja s više dionika, jasnim tematskim fokusom, uključivanju različitih dijelova naših društava i prekograničnoj suradnji”⁶⁵.

Pozdravili su Europski okvir za djelovanje u području kulturne baštine i iskazali podršku dodatnom djelovanju EU-a u tom području u skladu s okvirom za djelovanje.

Europski parlament izrazio je snažnu podršku Europskoj godini i dodatnim djelovanjima na razini EU-a u korist baštine. Pri raspravi o rezultatima Godine u okviru Odbora za poslove u kulturi, njegovi su članovi Godinu proglasili jednim od najvećih uspjeha Komisije u smislu političkih inicijativa i provedbe. Pohvalili su model integriranog upravljanja i suradnju više dionika te pozvali na ambiciozno praćenje⁶⁶.

7. ZAKLJUČAK

Europska godina kulturne baštine pozitivno je utjecala na percepciju europske kulturne baštine kao važnog resursa za Europu. Isticanjem europske kulturne baštine u programima EU-a i nacionalnim programima te sveobuhvatnom mobilizacijom dionika, Godina je pridonijela međukulturalnom dijalogu o zajedničkim vrijednostima Europe.

Na temelju rezultata Europske godine kulturne baštine i uzimajući u obzir načela utvrđena u Europskom okviru za djelovanje, Komisija će u suradnji s državama članicama i dionicima u

⁶³ https://ec.europa.eu/culture/news/call-applications-cultural-heritage-forum_en

⁶⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/39209/190416-bucharest-declaration-on-the-role-of-culture-in-building-europes-future.pdf>

⁶⁵ <https://www.consilium.europa.eu/media/39209/190416-bucharest-declaration-on-the-role-of-culture-in-building-europes-future.pdf>

⁶⁶ Sastanak odbora CULT održan 2. travnja 2019., <http://europarl.europa.eu/elive/en/committees/video?event=20190402-0900-COMMITTEE-CULT>

području kulturne baštine i dalje provoditi dugoročniju viziju u pogledu upravljanja europskom kulturnom baštinom te njezine zaštite i unaprjeđenja.